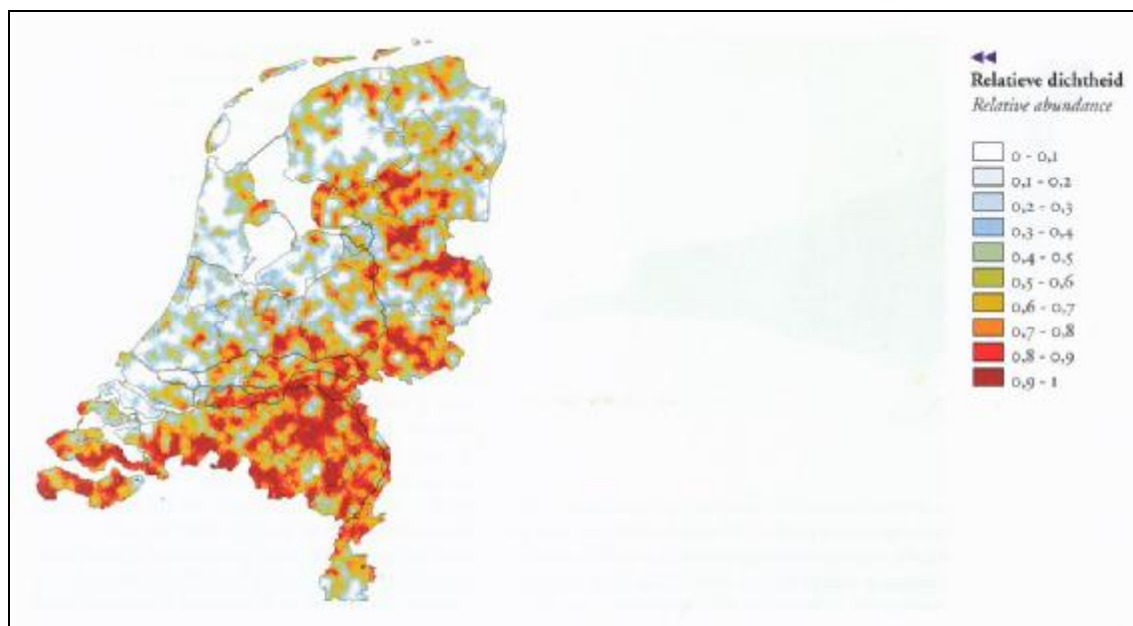

18 Holenduif (*Columba oenas*)

18.1 Verspreiding en aantalsontwikkeling

De holenduif is een algemeen voorkomende soort in Drenthe. De holenduif is een standvogel, die 's winters zwerft op zoek naar plaatsen met veel voedsel. Holenduiven lijken te floreren in de kleinschalige landbouwgebieden met veel akkerbouw (Bijlsma, 2002). De holenduif kan zich aan uiteenlopende omstandigheden aanpassen, zowel wat betreft voedselkeus (onkruiden en in mindere mate landbouwgewassen), nestplaatskeuze (van konijnenholen en basaltdijken tot boomholten en nestkasten), als broedseizoen (vier broedsels per jaar mogelijk, zelfs meer indien broedsels elkaar overlappen). De potentie voor snelle uitbreiding is hiermee aanwezig (Bijlsma, 2002). De BMP-resultaten over 1984-90 tonen in halfopen cultuurland een duidelijke verdere toename en in bos- en parkgebieden een lichte afname (Van Dijk *et al.* 2003). Over 1990-2006 gerekend was de landelijke populatie stabiel, met in de laatste 10 jaren een tendens tot matige afname (-36% in 1997-2006). Het aantal broedparen in 2006 ligt echter nog steeds 17% hoger dan dat in 1990. In halfopen cultuurland, het belangrijkste habitat voor de holenduif, vond een toename van 50% plaats (Van Dijk *et al.* 2008).

Figuur 18.1. Relatieve dichtheid van holenduiven in Nederland in de periode 1998 - 2000 (Bron: SOVON, 2002).

18.2 Wettelijke status, provinciaal beleid.

De holenduif is beschermd in het kader van de Flora- en faunawet en is op grond van artikel 65 aangewezen als diersoort die "in delen van het land veelvuldig belangrijke schade kan aanrichten". De Provincie heeft vrijstelling verleend van het verbod op het opzettelijk verontrusten van holenduiven. De vrijstelling strekt alleen tot het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren.

Ter voorkoming van belangrijke schade kan de Provincie ontheffing op grond van artikel 68 van de wet verlenen voor het opzettelijk verontrusten en doden van holenduiven.

18.3 Schade aan belangen

Mogelijke schade aan belangen

In het Handboek Faunaschade (Oord, 2002) wordt aangegeven dat holenduiven schade in de agrarische sector kunnen aanrichten aan diverse teelten. Tabel 18.1 geeft een overzicht van de gewassen waaraan holenduiven schade kunnen veroorzaken, het type schade, en de periode waarin de schade meestal optreedt.

Tabel 18.1. Overzicht van de schade die holenduiven kunnen aanrichten aan landbouwgewassen. In de tabel zijn opgenomen de teelten waaraan schade kan worden veroorzaakt, het type, en de periode waarin de schade meestal optreedt (Oord 2002).

Teelt	Schade	Periode	Opmerkingen
Granen (zomer- en wintergranen)	vraatschade	voorjaar/zomer	Schade met name in gelegerd graan. Soms in combinatie met vertrappings- en/of bevuilingschade.
Peulvruchten	vraatschade	gehele teeltperiode	Soms in combinatie met vertrappings- en/of bevuilingschade.
Sla en andijvie (vollegrondsteelt)	vraatschade	gehele teeltperiode	Schade in ijsbergsla.
Bloemkool en broccoli	pikschade	gehele teeltperiode	
Boerenkool	pikschade	gehele teeltperiode	
Overige koolsoorten ¹	pikschade	gehele teeltperiode	
Vollegrondsgroenten algemeen ²	pikschade	gehele teeltperiode	
Spruitkool	pikschade bevuiling	winter en zomer	

¹ o.a. rode kool, spitskool, witte kool, en Chinese kool, ² o.a. asperges, knolvenkel, knolselderij, krotten en wortelen

Schade aan belangen in het verleden

De afgelopen vijf jaar zijn er bij het Faunafonds geen meldingen gemaakt van belangrijke schade aan gewassen door holenduiven.

Schade aan belangen in de toekomst

Voor de komende jaren mag verwacht worden dat schade door holenduiven, net als in het verleden, slechts incidenteel zal optreden. Over de aard (aan welke gewassen) en omvang (wel of geen belangrijke schade) zijn momenteel nog geen uitspraken te doen. In principe kan schade worden veroorzaakt aan alle gewassen genoemd in tabel 18.1. Gezien het aanpassingsvermogen van de holenduif, en de landelijk toenemende aantallen, zal de kans op belangrijke schade aan gewassen gaan toenemen.

18.4 Schadevoorkomende maatregelen

Mogelijk te nemen preventieve en schadebeperkende maatregelen

Het Faunafonds (www.faunafonds.nl) en Oord (2002) geven een overzicht van de maatregelen die genomen kunnen worden ter voorkoming en beperking van schade aan landbouwgewassen door holenduiven; voor details van de in te zetten middelen verwijzen wij naar deze bronnen.

Preventieve en schadebeperkende maatregelen in het verleden

Nvt

Gewenste stand

Op basis van de beschikbare gegevens is er geen noodzaak tot een duurzaam regionaal beheer van de holenduif.

18.5 Beheer ter voorkoming en beperking van schade in de toekomst

Op basis van de beschikbare gegevens kan geen onderbouwing worden gegeven voor de noodzaak tot een duurzaam beheer van de holenduif in Drenthe. Vooral nog wordt bij deze soort niet uitgegaan van een planmatig beheer van regionale populaties, en er zal geen ontheffing worden aangevraagd.

Gezien de landelijke trend en de potentiële kans op belangrijke schade aan (nieuwe) gewassen, is de kans aanwezig dat in de toekomst een ontheffing noodzakelijk wordt.

18.6 Monitoring in de toekomst

De monitoring wordt uitgevoerd zoals vermeld in hoofdstuk 4.

18.7 Overwegingen, conclusie en aanbevelingen van de Faunabeheereenheid

Overwegingen

- De holenduif is een algemeen voorkomende soort in Drenthe. De holenduif kan zich aan uiteenlopende omstandigheden aanpassen en heeft de potentie zijn leefgebied snel uit te breiden. De holenduif is een algemene standvogel in de provincie.
- De soort neemt landelijk toe in aantal.
- Er is geen ontheffing aangevraagd/verleend voor de holenduif. De schade in het verleden is beperkt, na 2004 zijn er bij het Faunafonds geen schademeldingen geweest.

Conclusie

De Fbe heeft de holenduif onderzocht en concludeert dat er op dit moment geen reden is voor het aanvragen van een ontheffing.

Aanbevelingen

Gezien de landelijke trend en de potentiële kans op belangrijke schade aan (nieuwe) gewassen, is de kans aanwezig dat in de toekomst een ontheffing noodzakelijk wordt.

18.8 Referenties

Bijlsma, R.G., 2002. Holenduif *Columba oenas*. pp 260-261. In: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2002. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Oord, J.G., 2002. Handboek Faunaschade. Faunafonds, Dordrecht.

Dijk, van A.J., Boele A., Hustings F., Koffijberg K. & Plate C.L. 2008.

Broedvogels in Nederland in 2006. SOVON-monitoringrapport 2008/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.